

## Nieuwsbrief STAB OGR Updates - Nummer 19, 2016

Nummer 19, 2016

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

### INHOUDSOPGAVE

#### Rechtbank

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RGLIM:2016:7835](#) 08-09-2016

Rijksweg A74/nadeelcompensatie

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2016:4828](#) 02-09-2016

Soest/nadeelcompensatie

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2016:4885](#) 31-08-2016

Woerden/omgevingsvergunning

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2016:7024](#) 11-08-2016

GS Limburg

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2016:4031](#) 27-07-2016

GS Noord-Brabant

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2016:8990](#) 14-07-2016

Noordwijkerhout/planschade

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2016:3320](#) 14-07-2016

GS Fryslân

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2016:4341](#) 08-07-2016

Middelburg

#### Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2734](#) 19-10-2016

Leek/Omgevingsvergunning project strijd bestemmingsplan

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2738](#) 19-10-2016

Maasdriel/bestemmingsplan 'Velddriel herziening 2015, Voorstraat'

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2747](#) 19-10-2016

Rotterdam/Dwangsom

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2689](#) 12-10-2016

Dronten/bestemmingsplan 'Hanzekwartier (2040)'

- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2714](#) 12-10-2016  
Vlagtwedde/bestemmingsplan 'Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015'
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2715](#) 12-10-2016  
Bergen/omgevingsvergunning
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2651](#) 05-10-2016  
Oldambt en GS Groningen/bestemmingsplan 'De Wereldbazar te Winschoten' en ontheffingsverlening
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2629](#) 05-10-2016  
Dronten/bestemmingsplan 'Buitengebied (D4000)'
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2543](#) 28-09-2016  
Aa en Hunze/planschade
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2583](#) 28-09-2016  
stadsdeel Zuid/planschade
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2569](#) 28-09-2016  
Heemstede/planschade
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2550](#) 28-09-2016  
GS Limburg
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2526](#) 21-09-2016  
Helmond/handhaving
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2518](#) 21-09-2016  
Bergen/omgevingsvergunning bouwen telecommunicatiemast
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2499](#) 21-09-2016  
Bladel/dwangsom
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2449](#) 14-09-2016  
Edam-Volendam/bestemmingsplan 'Industrieterrein Oosthuizerweg'
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2467](#) 14-09-2016  
Ooststellingwerf/handhaving
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2421](#) 07-09-2016  
GS Gelderland
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2245](#) 17-08-2016  
GS Noord-Brabant
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2182](#) 10-08-2016  
Gouda/maatwerkbevoegdheid
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:2157](#) 03-08-2016  
GS Overijssel
- [Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:1965](#) 13-07-2016

De Fryske Marren/evenementenvergunning

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:1975](#) 13-07-2016

GS Overijssel

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2016:1974](#) 13-07-2016

Voorst/omgevingsvergunning

RECHTSPRAAK

## **Rotterdam/Dwangsom**

### ***Vergunningvrij bouwen. Achtererfgebied. Oorspronkelijke hoofdgebouw. Uitleg Bor.***

Gelet op de bewoordingen van artikel 2, aanhef en onderdeel 3, onder e, Wabo is voor beantwoording van de vraag of aan de gestelde eis is voldaan bepalend dat het bij het oorspronkelijk hoofdgebouw behorende achtererfgebied na de bouw van het bijbehorend bouwwerk niet voor meer dan 50% mag zijn bebouwd. Dit betekent dat moet worden vastgesteld welk deel van het perceel het bij het oorspronkelijke hoofdgebouw behorende achtererfgebied is en of van dát gebied meer dan 50% na de bouw van het bijbehorend bouwwerk is bebouwd. Of een deel van het achtererfgebied dat geen deel uitmaakt van het bij het oorspronkelijke hoofdgebouw behorende achtererfgebied, na de sloop van de oude aanbouw onbebouwd blijft, is niet van belang.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 19-10-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2747

**Zaaknummer:** 201508092/1/A1

**Wetsartikelen:** 2.1 lid 1 onderdeel a en c Wabo en 2 aanhef en onderdeel 3 onder e bijlage II Bor

RECHTSPRAAK

## **Leek/Omgevingsvergunning project strijd bestemmingsplan**

### ***Conceptverklaringen van geen bezwaar niet ter inzage gelegd. Strijd met het Bor.***

De Afdeling stelt vast dat de raad op 3 september 2014 een vvgb heeft afgegeven voor het bouwplan. Nu echter geen ontwerp van de vvgb ter inzage heeft gelegen, heeft de rechtbank ten onrechte niet onderkend dat het college de door de raad afgegeven vvgb niet aan zijn besluit ten grondslag had mogen leggen en dat het college derhalve ingevolge artikel 6.5, eerste lid, van het Bor niet bevoegd was om voor het bouwplan omgevingsvergunning te verlenen.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 19-10-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2734

**Zaaknummer:** 201508243/1/A1

**Wetsartikelen:** 2.1 lid 1 onderdeel c Wabo, 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3° Wabo, 2.27 lid 1 Wabo, 3.11 lid 3 Wabo, 6.5 lid 1 Bor en 6:22 Awb

RECHTSPRAAK

## **Maasdriel/bestemmingsplan 'Velddriel herziening 2015, Voorstraat'**

***Bestrijdingsmiddelen. Spuitzone. Berekening afstanden. Windrichtingen. Geen belemmeringen op grond van burgerlijk wetboek. Maximale invulling. Nadelige gevolgen vanwege voorwaardelijk verplichting.***

Als voor een kortere afstand dan 50 m tussen gevoelige functies en fruitteeltbedrijven wordt gekozen, dan moet daaraan een deugdelijke motivering ten grondslag liggen. Die ontbreekt in dit geval. De keuze voor een kortere afstand wordt in het rapport van Windmill namelijk gebaseerd op gestandaardiseerde onderzoeken die niet specifiek op het plangebied zien.

De raad heeft betoogd dat de mogelijkheden van appellanten om de fruitstruiken ter plaatse van de gronden tot aan zijn perceelsgrens te bespuiten nu al worden ingeperkt door artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek. Het bespuiten van de fruitstruiken ter plaatse van deze gronden mag er immers niet toe leiden dat de gebruiksmogelijkheden van het tegenovergelegen perceel, waarop thans een school is gevestigd, ontoelaatbaar wordt beperkt. De Afdeling gaat hieraan voorbij en constateert dat het appellant op grond van het ter plaatse vigerende bestemmingsplan is toegestaan zijn gronden ten volle te benutten ten behoeve van de fruitteelt.

In de planregels is een voorwaardelijke verplichting opgenomen om ter plaatse van de aanduiding 'groen' een afschermende groenvoorziening uit te voeren en in stand te houden. Bij het aanleggen van de afschermende groenvoorziening is een beperkt aantal soorten struiken en bomen in de bijlagen voorgeschreven waaronder de meidoorn. Partijen zijn het erover eens dat de meidoorn zeer nadelige gevolgen kan hebben voor het fruitteeltbedrijf. De verplichting is daarom in strijd met een goede ruimtelijke ordening.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 19-10-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2738

**Zaaknummer:** 201600820/1/R1

**Wetsartikelen:** 6:162 BW

## RECHTSPRAAK

### **Bergen/omgevingsvergunning**

***Geen beoordeling van aspect soortenbescherming. Ten onrechte is niet onderzocht of de aangevraagde en vergunde activiteiten een verstoring als bedoeld in de Flora- en faunawet inhouden.***

#### **Casus**

Omgevingsvergunning voor het veranderen van een varkenshouderij. Door appellanten is aangevoerd dat het aspect flora en fauna niet bij de beoordeling van de milieugevolgen is betrokken en niet is onderzocht of er beschermde diersoorten aanwezig zijn in verband waarmee een verklaring van geen bedenkingen van de minister van EZ is vereist.

#### **Rechtsvragen**

Had het aspect soortenbescherming bij de beoordeling moeten worden betrokken? Had moeten worden onderzocht of de aangevraagde activiteiten een verboden handeling ingevolge de Flora- en faunawet (Ffw) inhouden?

#### **Uitspraak**

Het aspect soortenbescherming dient primair aan de orde te komen in het kader van de beoordeling of krachtens de Ffw een ontheffing is vereist en kan worden verleend. De mogelijkheid bestaat dat de Wet milieubeheer dwingt tot een aanvullende toets. Die mogelijkheid doet zich echter uitsluitend voor indien negatieve gevolgen voor de soortenbescherming niet onder het toepassingsbereik van de Ffw vallen. Strijd met de Ffw is niet als weigeringsgrond in de Wet milieubeheer opgenomen.

In de omgeving van de varkenshouderij zijn nestkasten aanwezig die dienen als vaste rust- of verblijfplaatsen van steenuilen en torenvalken. Daarom kan niet op voorhand worden uitgesloten dat de aangevraagde en vergunde activiteiten een ingevolge de Ffw verboden verstoring inhouden. Gelet op de onlosmakelijke samenhang tussen de activiteiten waarvoor de omgevingsvergunning is verleend en de activiteiten waarvoor mogelijk ontheffing krachtens de Ffw is vereist, had het op de weg van verweerder gelegen om te onderzoeken of

sprake is van verstoring en te beoordelen of de aanvraag in zoverre volledig is.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 12-10-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2715

**Zaaknummer:** 201600166/1/A1

**Wetsartikelen:** 2.7 lid 1 Wabo, 2.27 lid 1 Wabo, 11 Ffw, 75 Ffw, 75c lid 1 Ffw en 75d lid 1 Ffw

## RECHTSPRAAK

### **Vlagtwedde/bestemmingsplan 'Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015'**

#### ***Recreatieverblijven. Ontbreken aanduiding. Ontbreken relatie aanduiding met planregels. Overgangsrecht. Bro.***

Gelet op het ontbreken van de aanduiding 'recreatieverblijven', in samenhang met de relevante planregels zijn met dit plan op de gronden van appellanten geen recreatieverblijven als zodanig bestemd. Voorts heeft de op de verbeelding opgenomen aanduiding 'maximum aantal recreatieverblijven = 20' geen regeling gevonden in de planregels, zodat aan die aanduiding geen betekenis toekomt.

De bestreden planregel inzake het overgangsrecht wijkt af van artikel 3.2.2, aanhef en onderdeel c, van het Bro, in de zin dat deze planregel hervatting van gebruik mogelijk maakt dat langer dan een jaar onderbroken is geweest. Een dergelijke afwijking is in strijd met artikel 3.2.2, aanhef en onderdeel c, van het Bro.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 12-10-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2714

**Zaaknummer:** 201509405/1/R4

**Wetsartikelen:** 3.2.2 aanhef en onderdeel c Bro

## RECHTSPRAAK

### **Dronten/bestemmingsplan 'Hanzekwartier (2040)'**

***Ligplaats. Recreatieschip. Vrachtschip. Gebruik van het water. Vaste jurisprudentie of schip al dan niet bouwwerk is.***

Bij de beantwoording van de vraag of bij een boot sprake is van een bouwwerk is niet doorslaggevend hoe de verbondenheid met de grond fysiek is vormgegeven, maar dat de boot is bedoeld om ter plaatse te functioneren. Ten aanzien van een vrachtschip overweegt de Afdeling in casu dat dit schip op enig moment is bestemd om ter plaatse als werkplaats te functioneren en niet meer wordt verplaatst. In zo'n geval is sprake van een bouwwerk. Voor wat betreft een recreatieschip overweegt de Afdeling dat dit schip niet valt onder de omschrijving van het begrip bouwwerk, nu dit schip niet is bedoeld om ter plaatse te functioneren.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 12-10-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2689

**Zaaknummer:** 201507173/1/R1

## RECHTSPRAAK

**Dronten/bestemmingsplan 'Buitengebied (D4000)'*****Beëindigingsregeling windturbines. Verbindendheid provinciale noodverordening. Financiële regeling voor eigenaren.***

Gelet op het bepaalde in artikel 4.1, eerste lid, van de Wro en onder verwijzing naar de geschiedenis van de totstandkoming van de Wro valt niet in te zien dat het provinciebestuur zich niet in redelijkheid het belang van sanering en vervanging van het aantal windturbines, met als doel een toename van het opgewekte windenergievermogen met minder windturbines geconcentreerd op specifieke locaties, als provinciaal belang heeft kunnen aantrekken.

De raad heeft ten onrechte nagelaten de financiële consequenties van de beëindigingsregeling voor de eigenaren/exploitanten van de windturbines te onderzoeken en de vraag of en zo ja, in welke mate ter zake compensatie zou moeten plaatsvinden, de rol daarbij van artikel 6.1 van de Wro en de aard en omvang van de ter zake door de eigenaren/exploitanten te lijden schade, te beoordelen.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 05-10-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2629

**Zaaknummer:** 201506596/1/R1

**Wetsartikelen:** 4.1 lid 1 Wro, 6.1 Wro en 8.3 lid 1 onderdeel a Awb

## RECHTSPRAAK

**Oldambt en GS Groningen/bestemmingsplan 'De Wereldbazar te Winschoten' en ontheffingsverlening**

***Ontheffing provinciale verordening. Terugwerkende kracht vernietiging ontheffingsverlening. Grootschalige detailhandel. Betekenis factory outlet center.***

Uit de nadruk die in de parlementaire geschiedenis is gelegd op het uitzonderlijke karakter van de ontheffing en het terughoudende gebruik dat daarvan dient te worden gemaakt, volgt naar het oordeel van de Afdeling dat het voor het verlenen van een ontheffing van krachtens provinciale verordening gestelde regels onvoldoende is indien uitsluitend wordt gewezen op algemene, vaak verwachte positieve effecten van een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling, zoals in het geval van de Wereldbazar een verwachte versterking van de economische structuur, toename van de werkgelegenheid en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

Het is planologisch dan ook niet uitgesloten dat de Wereldbazar, afhankelijk van het soort detailhandelsbedrijven dat zich ter plaatse zou willen vestigen, dient te worden gekwalificeerd als een factory outlet center. Nu de Wereldbazar voorts is voorzien buiten en niet aansluitend op het bestaand stedelijk gebied van de stad Groningen, is de Afdeling van oordeel dat het bestreden bestemmingsplan ook in strijd is met artikel 2.18 van de Omgevingsverordening 2016.

De vernietiging van het besluit tot ontheffingsverlening heeft terugwerkende kracht. Dit brengt met zich dat het besluit van de raad tot vaststelling van het bestemmingsplan wegens strijd met artikel 4.8, vierde lid, van de Omgevingsverordening dient te worden vernietigd. De vernietiging van het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan betekent dat eveneens de door het college van burgemeester en wethouders verleende omgevingsvergunning dient te worden vernietigd.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 05-10-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2651

**Zaaknummer:** 201600408/1/R4

**Wetsartikelen:** 4.1 Wro en 4.1a lid 1 Wro

## RECHTSPRAAK

### **GS Limburg**

#### ***Voorwaarden voor externe saldering stikstofdeposities agrarische bedrijven.***

##### **Casus**

Vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet 1998) voor een kalverhouderij. Appellanten stellen dat ten onrechte is gesaldeerd met saldo van twee agrarische bedrijven. Daartoe voeren zij aan dat in de bestaande stallen van deze locaties reeds lange tijd geen vee meer is gehouden en in deze stallen de voorzieningen ontbreken om daarin opnieuw vee te houden.

##### **Rechtsvraag**

Onder welke voorwaarden kan worden gesaldeerd?

##### **Uitspraak**

Externe saldering is in beginsel mogelijk met een milieuvergunning die is verleend vóór de referentiedatum en die ná die datum is ingetrokken. Niet relevant is of tot het moment van intrekking van de vergunning of tot het moment waarop de overeenkomst over de overname van de stikstofdepositie wordt gesloten, nog vee aanwezig was op het bedrijf. Wel is relevant of het bedrijf op dat moment feitelijk nog aanwezig was. Dat is het geval als de hervatting van het bedrijf mogelijk is zonder dat daarvoor een vergunning op grond van de NB-wet 1998 voor de realisering van een project is vereist. Deze voorwaarden zijn gesteld teneinde het mitigerende karakter van externe saldering te waarborgen. Externe saldering kan alleen met stikstofdeposities die waren vergund op de referentiedatum en die ook nog aanwezig waren of konden zijn tot het moment van intrekking van de milieuvergunning of het sluiten van de overeenkomst over de overname van de stikstofdepositie ten behoeve van de uitbreiding van het saldo-ontvangende bedrijf.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 28-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2550

**Zaaknummer:** 201506315/1/R2

**Wetsartikelen:** 19d Natuurbeschermingswet 1998

## RECHTSPRAAK

### **Bergen/omgevingsvergunning bouwen telecommunicatiemast**

#### ***Telecommunicatiemast. Gezondheid. Standpunt van de Gezondheidsraad.***

Het college heeft het standpunt van de Gezondheidsraad in redelijkheid aan het besluit ten grondslag kunnen leggen. Dat de Gezondheidsraad te kennen heeft gegeven dat er bij radiofrequente elektromagnetische velden geen reden is het ALARA-principe niet toe te passen, laat onverlet dat de Gezondheidsraad zijn standpunt over de gevolgen van deze straling niet heeft gewijzigd. Voorts is niet aannemelijk gemaakt dat het advies van de Gezondheidsraad op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen of inhoudelijk onjuist is.

Het in de Wabo opgenomen toetsingskader verzet zich niet tegen het betrekken van de aan de orde gestelde gevolgen voor de gezondheid van omwonenden voor zover die door de Grondwet wordt beschermd.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 21-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2518

**Zaaknummer:** 201506265/1/A1

**Wetsartikelen:** 2.12 lid 1 aanhef en onderdeel a onder 2° Wabo, 4 aanhef en lid 5 bijlage II Bor, 3 EVRM, 8 EVRM, 168 VWEU, 191 lid 2 VWEU en 120 Gw

RECHTSPRAAK

## **Bladel/dwangsom**

### ***Vaststellingsovereenkomst naar aanleiding van mediation. Overgangsrecht. Afwijkingsmogelijkheid. Algemeen belang.***

De Afdeling overweegt dat een partij die een dergelijke vaststellingsovereenkomst met het bevoegde gezag heeft gesloten, daarop in beginsel een beroep toekomt in een bestuursrechtelijke procedure. Maar jegens derden die zich niet hebben gebonden aan de inhoud van de vaststellingsovereenkomst, kan op die overeenkomst geen beroep worden gedaan. Zij kunnen zich beroepen op hun eigen belangen en deze kunnen zich ertegen verzetten dat het bestuursorgaan afziet van handhaving.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 21-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2499

**Zaaknummer:** 201505643/1/A1

## RECHTSPRAAK

### GS Gelderland

***Door het alleen langs elektronische weg bekendmaken van een besluit wordt het recht op toegang tot de rechter niet in de kern aangetast.***

#### Casus

Vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet 1998 voor een motorsportvereniging. Appellanten hebben geen zienswijzen ingediend op het ontwerpbesluit. Zij betogen dat dit verschoonbaar is omdat het enkel op een provinciale website plaatsen van een kennisgeving niet kan worden aangemerkt als een geschikte wijze om kennis te geven van het ontwerp- en het definitieve besluit, nu dat geen bron is die breed toegankelijk en kenbaar is. Volgens appellanten is het enkel elektronisch bekendmaken in strijd met artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).

#### Rechtsvraag

Kan worden volstaan met het uitsluitend op elektronische wijze bekendmaken van een besluit?

#### Uitspraak

Uit de jurisprudentie van het Europese Hof blijkt dat in artikel 6 van het EVRM niet een absoluut recht op toegang tot de rechter is neergelegd. Aan de verdragsstaten komt een zekere beoordelingsvrijheid toe tot het stellen van regels die zekere beperkingen inhouden, mits daardoor het recht op toegang tot de rechter niet in zijn kern wordt aangetast. Bij het alleen langs elektronische weg bekendmaken van een besluit wordt niet op volstrekt onvoldoende wijze kennis gegeven van een besluit, zodat niet kan worden gezegd dat het recht op toegang tot de rechter in de kern wordt aangetast. Met het mogelijk maken van het uitsluitend langs elektronische weg kennisgeven van een besluit is blijkens de memorie van toelichting bij de Wet elektronisch bestuurlijk verkeer beoogd makkelijker en sneller verkeer tussen burgers en bestuursorganen mogelijk te maken. De leidende gedachte daarbij is dat elektronisch verkeer tussen bestuursorganen en burgers een belangrijke bijdrage kan leveren aan het streven naar een toegankelijke en beter presterende overheid. Dit is een rechtmatig doel. Het uitsluitend

langs elektronische weg kennis geven is dan ook niet in strijd met artikel 6 van het EVRM.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 07-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2421

**Zaaknummer:** 201409117/1/R2

**Wetsartikelen:** 6 EVRM, 2:14 Awb, 3:12 Awb, 6.13 Awb en 42 lid 3 NB-wet 1998

## RECHTSPRAAK

### Woerden/omgevingsvergunning

***Geurvoorschriften in vergunning blijven per 1 januari 2016 buiten toepassing. Als enige eis geldt nog dat geurhinder moet worden beperkt tot een aanvaardbaar niveau.***

#### Casus

Omgevingsvergunning voor het uitbreiden van een slachterij. Eisers zijn beducht voor geurhinder en betogen dat de in de vergunning opgenomen geuremissienorm onvoldoende bescherming biedt. Met het op 1 januari 2016 in werking treden van de vierde tranche van het Activiteitenbesluit is het normatieve deel van de Nederlandse emissierichtlijnen lucht (NeR), waaronder de geurvoorschriften, in dit besluit opgenomen.

#### Rechtsvraag

Welke eisen gelden ten aanzien van geur?

#### Uitspraak

De geurvoorschriften voor vergunningplichtige bedrijven zijn per 1 januari 2016 opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Aangezien de vergunning op 1 januari 2016 nog niet in werking en onherroepelijk was, vallen de geurvoorschriften niet onder het overgangsrecht van het per die datum gewijzigde Activiteitenbesluit. Dit betekent dat de geurvoorschriften niet zijn aan te merken als maatwerkvoorschriften en buiten toepassing blijven. Als enige eis geldt thans nog de in artikel 2.7a van het Activiteitenbesluit gestelde norm dat geurhinder moet worden beperkt tot een aanvaardbaar niveau.

---

**Instantie:** Rechtbank Midden-Nederland

**Datum uitspraak:** 31-08-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RBMNE:2016:4885

**Zaaknummer:** UTR 15/4459

**Wetsartikelen:** 6.1 Activiteitenbesluit, 2.7a Activiteitenbesluit en 2.8a Activiteitenbesluit

## RECHTSPRAAK

### GS Noord-Brabant

#### ***Onderzoeks- en actualiseringsplicht voor bevoegd gezag ziet op ontwikkelingen die zich ná de vergunningverlening hebben voorgedaan.***

#### **Casus**

Afwijzing verzoek om intrekking of wijziging vergunningen voor een melkrundveehouderij met biogasinstallatie. Volgens appellanten voldoet de biogasinstallatie niet meer aan het vereiste dat de best beschikbare technieken moeten worden toegepast. Appellanten stellen dat de rechtbank heeft miskend dat ook technische ontwikkelingen en ontwikkelingen van de kwaliteit van het milieu die zich vóór de verlening van de vergunningen hebben voorgedaan, aanleiding kunnen geven tot het intrekken van een vergunning dan wel het wijzigen van de voorschriften.

#### **Rechtsvraag**

Waarop heeft de onderzoeks- en actualiseringsplicht van de Wabo betrekking?

#### **Uitspraak**

De zogenoemde onderzoeks- en actualiseringsplicht van de Wabo verplicht het college de voorschriften van een vergunning te wijzigen dan wel de vergunning in te trekken indien technische ontwikkelingen of ontwikkelingen van de kwaliteit van het milieu daartoe aanleiding geven. Zoals de rechtbank terecht heeft geconcludeerd, gaat het hierbij om ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan ná vergunningverlening. Ontwikkelingen van daarvoor behoren immers al bij de vergunningverlening zelf te zijn betrokken.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 17-08-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2245

**Zaaknummer:** 201506375/1/A1

**Wetsartikelen:** 2.30 Wabo en 2.31 Wabo

## RECHTSPRAAK

### GS Limburg

***Project heeft niet zodanig nadelige grensoverschrijdende milieugevolgen dat Duitsland bij de m.e.r. moest worden betrokken. Voor gevolgen ammoniakdepositie in Duitsland mag aansluiting worden gezocht bij Duitse beoordelingsmethodiek.***

#### Casus

Omgevingsvergunning voor een pluimveehouderijbedrijf. Omdat de inrichting in de nabijheid van de grens met Duitsland ligt, kunnen daar mogelijk milieueffecten optreden. Door eisers wordt o.a. aangevoerd dat informatie uit het milieueffectrapport (m.e.r) voorafgaand aan het bestreden besluit in Duitsland bekend had moeten worden gemaakt en dat het besluit niet in stand kan blijven vanwege de gevolgen van de ammoniakemissies vanuit de inrichting voor Duitse Natura 2000-gebieden.

#### Rechtsvraag

Hoe worden de grensoverschrijdende milieugevolgen beoordeeld?

#### Uitspraak

Het bevoegd gezag betreft het buurland bij de m.e.r. voor projecten die op meer dan 5 kilometer vanaf de grens liggen, indien wordt ingeschat dat het project mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen in het buurland kan hebben. Gelet op onder meer de afstand van 7,5 kilometer tussen de locatie van het project (de inrichting) en de grens met Duitsland zijn geen belangrijke nadelige milieugevolgen in Duitsland te verwachten.

Volgens jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak mag voor een passende beoordeling van de depositie aansluiting worden gezocht bij de Duitse beoordelingsmethodiek. De ammoniakdepositie vanwege de inrichting op het dichtstbijzijnde Duitse Natura 2000-gebied ligt volgens berekening ver beneden de volgens de Duitse beoordelingsmethodiek gehanteerde kritische waarde van 7,14 mol/ha/jaar.

---

**Instantie:** Rechtbank Limburg

**Datum uitspraak:** 11-08-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RBLIM:2016:7024

**Zaaknummer:** AWB 15-372

**Wetsartikelen:** 7.38a lid 1 WMB en Gezamenlijke verklaring Duitsland-Nederland inzake m.e.r. in grensoverschrijdend verband

## RECHTSPRAAK

### Gouda/maatwerkbevoegdheid

#### ***Geen bevoegdheid tot stellen maatwerkvoorschriften voor woningen op een gezoneerd industrieterrein.***

##### **Casus**

Het verzoek van bewoners van woningen op een gezoneerd industrieterrein om met maatwerkvoorschriften geluidgrenswaarden voor hun woningen vast te stellen is afgewezen. De bewoners stellen hinder te ondervinden van een buiten het gezoneerde industrieterrein gelegen inrichting.

##### **Rechtsvraag**

Biedt artikel 2.20 Activiteitenbesluit milieubeheer de mogelijkheid om bij wijze van maatwerkvoorschriften geluidgrenswaarden vast te stellen voor woningen op een gezoneerd industrieterrein?

##### **Uitspraak**

Artikel 2.20 Activiteitenbesluit kan niet worden toegepast om maatwerkvoorschriften te stellen voor gevoelige objecten die zijn gelegen op een gezoneerd industrieterrein. Uit de toelichting bij het Activiteitenbesluit blijkt dat de wetgever deze maatwerkbevoegdheid in het leven heeft geroepen om situaties te regelen die de wetgever juist ongeregeld heeft gelaten. Het stellen van maatwerkvoorschriften voor gevoelige objecten op een gezoneerd industrieterrein zou erop neerkomen dat de in artikel 2.17 van het Activiteitenbesluit door de wetgever bewust gemaakte keuze om de geluidwaarden niet van toepassing te laten zijn op gevoelige objecten gelegen op een gezoneerd industrieterrein, ongedaan wordt gemaakt.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 10-08-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2182

**Zaaknummer:** 201509288/1/A1

**Wetsartikelen:** 2.17 Activiteitenbesluit en 2.20 Activiteitenbesluit

## RECHTSPRAAK

### GS Overijssel

***Dalende marktvraag naar zand door economische crisis is als overmacht aan te merken.***

#### Casus

Verlenging termijn ontgrondingsvergunning. In de onderliggende vergunning van 2005 is bepaald dat de vergunning op 1 januari 2016 vervalt, welke termijn – behoudens overmacht – niet zal worden verlengd. Volgens appellant is bij het besluit tot verlenging ten onrechte een beroep gedaan op overmacht. Daarbij voert hij aan dat sprake is van economische redenen en de ontstane situatie is toe te rekenen aan vergunninghouder vanwege het ontbreken van een gedegen planning en voorbereiding.

#### Rechtsvraag

Is hier sprake van overmacht?

#### Uitspraak

In de vergunning uit 2005 is niet toegelicht wat onder overmacht moet worden verstaan. Gelet op hetgeen in het normale spraakgebruik onder ‘overmacht’ wordt begrepen, namelijk een situatie die niet aan iemands schuld te wijten is of anderszins voor zijn rekening komt, heeft het college de tijdelijk afgenomen vraag naar zand als gevolg van de economische crisis in redelijkheid als overmachtssituatie kunnen aanmerken. Het college heeft zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat in 2005 niet kon worden voorzien dat een economische crisis zou optreden die zou leiden tot een zodanige daling van de vraag naar zand als zich heeft voorgedaan. Het college heeft er in redelijkheid van uit kunnen gaan dat deze situatie niet aan de schuld van vergunninghouder te wijten is en ook anderszins niet volledig voor zijn rekening behoort te komen.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 03-08-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2157

**Zaaknummer:** 201600881/1/R4

**Wetsartikelen:** 3 Ontgrondingenwet

## RECHTSPRAAK

### GS Noord-Brabant

***Voor bevoegdheid tot handhaving is de feitelijke situatie ten tijde van het besluit bepalend en niet de vergunde situatie.***

#### Casus

Lasten onder dwangsom wegens overtreding van de vergunning. Volgens verzoekster om voorlopige voorziening is verweerder (GS Noord-Brabant) niet bevoegd om handhavend op te treden. Daartoe voert zij aan dat de milieuvergunning door het college van B&W is verleend en bovendien geen sprake is van een IPPC-installatie.

#### Rechtsvraag

Wat is bepalend voor de bevoegdheid tot handhavend optreden?

#### Uitspraak

Er vindt niet alleen een overtreding van de vergunningsvoorschriften plaats, de inrichting is uitgebreid (met een ruimere verwerkingscapaciteit en het hygiëniseren van mest) zonder vergunning. Bij de beantwoording van de vraag wie bevoegd is om handhavend op te treden tegen zo'n overtreding is de feitelijke situatie op het moment van het nemen van het besluit bepalend en niet de vergunde situatie. Omdat meer dan 25.000 ton mest is ingenomen en omdat sprake is van een IPPC-installatie, is verweerder bevoegd om hiertegen op te treden.

---

**Instantie:** Rechtbank Oost-Brabant

**Datum uitspraak:** 27-07-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RBOBR:2016:4031

**Zaaknummer:** 16-2031

**Wetsartikelen:** 5:32 Awb, 7.4 Bijlage I onderdeel C Besluit Omgevingsrecht en Kaderrichtlijn Afvalstoffen (2008/98/EG)

## RECHTSPRAAK

### GS Fryslân

#### ***Eisers geen belanghebbenden nu geen milieugevolgen van enige betekenis worden ondervonden.***

#### **Casus**

Omgevingsvergunning voor een reststoffenenergiecentrale. Tegen deze vergunning hebben bewoners van op enige afstand van de centrale gelegen woningen beroep ingesteld. In geding is de vraag of zij zodanige milieugevolgen ondervinden dat zij als belanghebbenden kunnen worden aangemerkt.

#### **Rechtsvraag**

Kunnen eisers als belanghebbenden worden aangemerkt?

#### **Uitspraak**

Bepalend voor de vraag of eisers als belanghebbenden bij de verlening van een omgevingsvergunning kunnen worden aangemerkt, is, of zij bij hun woning of perceel milieugevolgen van enige betekenis van de inrichting kunnen ondervinden. Eisers wonen op 1,8 kilometer, 2,2 kilometer en 5,8 kilometer van de centrale. Gelet op voornoemde afstanden tot de inrichting kan het enige relevante milieugevolg voor eisers immissies vanwege de centrale zijn. Volgens de berekeningen vallen de woningen van 2 van de 3 eisers buiten de immissiecontouren en is de stikstofimmissie bij de net binnen de immissiecontour vallende woning zodanig gering dat daar geen milieugevolg van enige betekenis wordt ondervonden vanwege de inrichting.

---

**Instantie:** Rechtbank Noord-Nederland

**Datum uitspraak:** 14-07-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RBNNE:2016:3320

**Zaaknummer:** AWB 14-282

**Wetsartikelen:** 1:2 Awb

## RECHTSPRAAK

### GS Overijssel

***Particulieren kunnen geen beroep doen op voorzorgs- en preventiebeginsel om toepassing van een nationale regeling uit te sluiten.***

#### Casus

Vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet voor een geitenhouderij. Door appellant die bevreesd is voor besmetting door de Q-koortsbacterie is een beroep gedaan op het voorzorgsbeginsel en het beginsel van preventief handelen zoals vastgelegd in artikel 191 van het EU-Werkingsverdrag (VWEU).

#### Rechtsvraag

Kan een particulier een beroep doen op deze verdragsbeginselen?

#### Uitspraak

In artikel 191 van het VWEU staat onder meer staat dat het milieubeleid van de Unie berust op het voorzorgsbeginsel en het beginsel van preventief handelen. Deze bepaling stelt eisen aan het beleid van de Europese Unie op milieugebied. Dit artikel kan als zodanig niet door particulieren worden ingeroepen om de toepassing van een nationale regeling uit te sluiten, zoals het Hof van Justitie heeft geoordeeld in zijn arrest van 4 maart 2015. Appellant kan zich in deze procedure dan ook niet op dit artikel beroepen. Het voorkomen of beperken van gezondheidsrisico's voor mensen door besmettelijke dierenziekten is geen onderdeel van het toetsingskader bij de verlening van vergunningen krachtens de NB-wet 1998, zoals in deze procedure aan de orde is.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 13-07-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:1975

**Zaaknummer:** 201502765/1/R2

**Wetsartikelen:** 19d NB-wet 1998, 191 lid 2 VWEU en Eerste Protocol EVRM

## RECHTSPRAAK

### **Voorst/omgevingsvergunning**

#### ***Geen sprake van een milieuneutrale verandering van de inrichting***

##### **Casus**

Omgevingsvergunning voor het gebruik van baanverlichting op een vliegveld. Het college heeft de vergunning verleend met toepassing van artikel 3.10, derde lid, van de Wabo, omdat de verandering van de inrichting volgens hem niet leidt tot andere of grotere nadelige gevolgen voor het milieu dan volgens de eerder verleende vergunningen is toegestaan. Volgens appellante is geen sprake van een milieuneutrale verandering omdat het gebruik van de baanverlichting voor het eerst is toegestaan en niet valt onder de reikwijdte van voorschrift 1.8

##### **Rechtsvraag**

Is sprake van een milieuneutrale vergunning?

##### **Uitspraak**

Voor de beantwoording van de vraag of een milieuneutrale vergunning kan worden verleend, is de mate van hinder die op grond van de eerder verleende en nog geldende vergunning is toegestaan, bepalend. Daarbij moet ten aanzien van een milieugevolg waarvoor in de onderliggende, geldende vergunning geen normen zijn gesteld, worden uitgegaan van de situatie zoals die destijds is vergund.

Voorschrift 1.8 van de vergunning heeft betrekking op de verlichting van gebouwen en het open terrein van de inrichting en heeft ten doel directe lichtinstraling van deze lichtbronnen op omliggende woningen te voorkomen. Bij de baanverlichting gaat het om een specifieke lichtbron die voor een bepaald doel wordt gebruikt, namelijk het markeren van de start- en landingsbaan ten behoeve van vliegbewegingen. Deze lichtbron verschilt in betekende mate van de lichtbronnen die worden gebruikt voor verlichting van gebouwen en het open terrein. Gelet hierop vallen de milieugevolgen van de baanverlichting niet binnen de reikwijdte van voorschrift 1.8 noch binnen de reikwijdte van de vergunningen. Dit betekent dat voor de bepaling van de mate van de toegestane hinder moet worden uitgegaan van de situatie dat

geen baanverlichting is vergund.

Het gebruik van de baanverlichting leidt dus hoe dan ook tot grotere nadelige gevolgen voor het milieu dan volgens de geldende vergunningen is toegestaan.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 13-07-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:1974

**Zaaknummer:** 201509515/1/A1

**Wetsartikelen:** 2.1 lid 1 aanhef en onderdeel e Wabo, 2.14 lid 5 Wabo en 3.10 lid 3 Wabo

## RECHTSPRAAK

### **De Fryske Marren/evenementenvergunning**

***Uit oogpunt van rechtszekerheid bestaat een reële behoefte aan een concrete geluidsnorm.***

#### **Casus**

Evenementenvergunning voor een vrijmarkt en een kermis. Appellant stelt dat hij ernstige geluidsoverlast ervaart van de kermis en voert aan dat in de vergunning een maximumgeluidsnorm had moeten worden opgenomen. Volgens de burgemeester is het opnemen van een concrete en meetbare geluidsnorm niet of moeilijk handhaafbaar.

#### **Rechtsvraag**

Is het opnemen van een geluidsnorm wenselijk en handhaafbaar?

#### **Uitspraak**

Vast staat dat de kermis een historie van ernstige geluidsoverlast kent. De stelling van de burgemeester dat het opnemen van een concrete, meetbare en daardoor handhaafbare geluidsnorm in de vergunning voor deze kermis niet mogelijk of moeilijk is, overtuigt niet. Appellant stelt terecht dat veel andere gemeenten wel een dergelijke, in dB(A) uitgedrukte geluidsnorm opnemen in de exploitatievergunning voor vergelijkbare evenementen. Niet valt in te zien waarom een geluidsnorm die is uitgedrukt in een maximumaantal dB(A) op de gevel met een voorgeschreven meetmethode niet of moeilijk zou zijn te handhaven. Ook valt niet in te zien waarom een concrete geluidsnorm niet valt te handhaven, maar een voorschrift waarin staat dat de kermis geen overwegende hinder mag veroorzaken voor de omwonenden en de omgeving wel.

Ook thans worden geluidsmetingen uitgevoerd om te bepalen of sprake is van overwegende hinder. Bovendien bestaat uit oogpunt van rechtszekerheid een reële behoefte aan een concrete geluidsnorm.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 13-07-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:1965

**Zaaknummer:** 201506445/1/A3

**Wetsartikelen:** APV de Fryske Marren

## RECHTSPRAAK

### Middelburg

***Het bevoegd gezag kan aansluiting zoeken bij de geluidnormen van het Activiteitenbesluit, tenzij daarmee geen recht wordt gedaan aan de specifieke omstandigheden van de situatie.***

#### Casus

Afwijzing verzoek om handhavend op te treden tegen geluidhinder vanwege een skatebaan.

Het college heeft aansluiting gezocht bij de geluidnormen uit het Activiteitenbesluit, in het bijzonder voor sportinrichtingen. Op grond van artikel 2.18, derde lid, van het Activiteitenbesluit zijn de door het gebruik van de skatebaan veroorzaakte piekgeluiden buiten beoordeling gelaten. Volgens eiseres is dit niet aanvaardbaar omdat de geluidhinder bij uitstek door deze piekgeluiden wordt veroorzaakt.

#### Rechtsvragen

Kunnen de piekgeluiden bij de beoordeling van geluidhinder buiten beschouwing blijven?

Is het rustige karakter van de omgeving een reden voor het stellen van lagere grenswaarden?

#### Uitspraak

De te beoordelen geluidhinder ziet niet op activiteiten binnen een (sport)inrichting in de zin van het Activiteitenbesluit omdat hier geen sprake is van een inrichting maar van het algemeen gebruik van de openbare ruimte. Het college kan niettemin aansluiting zoeken bij de algemene geluidgrenswaarden van het Activiteitenbesluit. De beoordelingsvrijheid van het college gaat echter niet zo ver dat bedoelde normering zonder meer kan worden overgenomen, voor zover daarmee geen recht wordt gedaan aan de specifieke omstandigheden van de te beoordelen situatie.

Bij een skatebaan treden met regelmaat hoge piekgeluiden op, zowel vanwege stemgeluid als vanwege het uitoefenen van stunts met een skateboard. Juist deze piekgeluiden zijn bepalend voor de mate van hinder die de omgeving van de skatebaan ondervindt. Het niet bij de

beoordeling betrekken van piekgeluiden staat dan ook in de weg aan het verkrijgen van een voldoende beeld van de geluidbelasting vanwege de skatebaan op de omgeving.

Verder is de skatebaan gelegen in een rustige woonomgeving met een relatief laag achtergrondgeluidniveau, alwaar sneller dan gemiddeld hinder door verstorende geluiden zal worden ondervonden. Het college zal nader moeten motiveren waarom het relatief rustige karakter van de omgeving geen reden is voor het hanteren van lagere grenswaarden voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau.

---

**Instantie:** Rechtbank Zeeland-West-Brabant

**Datum uitspraak:** 08-07-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RBZWB:2016:4341

**Zaaknummer:** AWB 15-110

**Wetsartikelen:** 2.17 Activiteitenbesluit, 2.18 lid 3 Activiteitenbesluit en APV Middelburg

## RECHTSPRAAK

### Helmond/handhaving

#### ***Bevestigen van hoogspanningsleidingen is geen bouwen in de zin van de Wabo.***

Het na het oprichten van de hoogspanningsmasten daaraan bevestigen van de hoogspanningsleidingen kan naar het oordeel van de Afdeling niet als bouwen in de zin van de Wabo worden aangemerkt. Het begrip bouwwerk is in de Wabo als zodanig niet omschreven. De hoogspanningsleidingen kunnen niet zelfstandig als bouwwerk worden aangemerkt, nu het niet gaat om een constructie van enige omvang. Dat de hoogspanningsleidingen niet los in de masten hangen en daaraan bevestigd zijn leidt evenmin tot de conclusie dat sprake is van bouwen. Van bijzondere constructieve voorzieningen die maken dat het om een constructie van enige omvang gaat is geen sprake.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 21-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2526

**Zaaknummer:** 201507393/1/A1

**Wetsartikelen:** 2 aanhef en lid 18 onderdeel c bijlage II Bor en 8 EVRM

RECHTSPRAAK

## **Edam-Volendam/bestemmingsplan 'Industrieterrein Oosthuizerweg'**

***Ladder duurzame stedelijke ontwikkeling. Regionale behoefte. Begrenzing van Stelling van Amsterdam. Barro en provinciale verordening.***

Anders dan de raad kennelijk heeft verondersteld, moet voor het bepalen van de actuele regionale behoefte in de zin van artikel 3.1.6, tweede lid, onder a, van het Bro, de regionale vraag worden vergeleken met het regionale aanbod. De inhoud en strekking van artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro, staan eraan in de weg dat de geringe verhuisbereidheid van bedrijven en ondernemers wordt betrokken bij de vraag of van een actuele regionale behoefte sprake is.

Uit artikel 2.13.2, tweede lid, van het Barro, gelezen in samenhang met de toelichting daarbij volgt dat de wetgever de begrenzing van de Stelling van Amsterdam in het Barro bindend heeft vastgesteld. Aan de provinciale wetgever komt daarom niet de bevoegdheid toe om in de PRV de begrenzing van de Stelling van Amsterdam te wijzigen. Nu het plangebied waarin de uitbreiding van het industrieterrein is voorzien, ingevolge kaart 5/5A bij de PRV en de digitale verbeelding daarvan niet binnen de Stelling van Amsterdam ligt, stelt de Afdeling vast dat in de PRV ten onrechte een andere begrenzing van de Stelling van Amsterdam is opgenomen dan in het Barro.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 14-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2449

**Zaaknummer:** 201600558/1/R1

**Wetsartikelen:** 3.1.6 lid 2 aanhef en onderdeel a Bro en 2.13.2 lid 1 onderdeel d Barro

## RECHTSPRAAK

**Ooststellingwerf/handhaving**

***Exceptieve toetsing beheersverordening. Onverbindendheid. Feitelijk bestaand gebruik. Nog niet eerder toegestaan gebruik. Overgangsrecht.***

De Afdeling deelt niet het oordeel van de rechtbank dat het niet mogelijk moet worden geacht dat bij een beheersverordening feitelijk bestaand gebruik, dat in strijd is met het op dat moment geldende planologische regime, wordt toegestaan. De tekst van artikel 3.38 van de Wro sluit niet uit dat dergelijk gebruik met een beheersverordening wordt toegestaan. Ook de totstandkomingsgeschiedenis van artikel 3.38 dan wel de nota van toelichting bij het Bro bieden geen grond voor haar oordeel. De mogelijkheid om bij een beheersverordening ook feitelijk bestaand gebruik, dat in strijd was met het voorheen geldende planologische regime, toe te staan, laat onverlet dat aan de vaststelling van een beheersverordening een deugdelijke planologische afweging ten grondslag dient te liggen.

Ook wanneer via overgangsrecht voortzetting van gebruik mogelijk wordt gemaakt, dient evenwel, gelet op artikel 3:4 van de Awb, in samenhang met de artikelen 3.1 en 3.38 van de Wro, uit een oogpunt van goede ruimtelijke ordening, een planologische afweging plaats te vinden. Nu in dit geval in zoverre geen enkele planologische afweging heeft plaatsgevonden, moet worden geoordeeld dat de beheersverordening wegens strijd met voormelde bepalingen in zoverre onverbindend moet worden geacht.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 14-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2467

**Zaaknummer:** 201505795/1/A1

**Wetsartikelen:** 3.1 Wro, 3.38 lid 1 Wro, 7:12 lid 1 Awb en 8:3 lid 1 aanhef en onderdeel a Awb

## RECHTSPRAAK

### **Rijksweg A74/nadeelcompensatie**

#### ***Voor beoordelen reflectiegeluid moet worden aangesloten bij de meest nadelige invulling schadefactor geluid.***

Gelet op de uitspraak van de Afdeling van 28 november 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY4394, is de rechtbank verder van oordeel dat bij de planologische vergelijking wat betreft de maximale invulling van het oude en het nieuwe regime per schadefactor dient te worden beoordeeld wat de meest nadelige invulling is. Verweerder is ervan uitgegaan dat dit voor de factor 'geluid' in dit geval de situatie is dat de minimaal nodige geluidschermen zijn geplaatst. In lijn daarmee is verweerder in dit geval bij het onderzoek naar de geluidseffecten van de door het project toenemende verkeersintensiteit voor de oude situatie uitgegaan van schermen van 2 meter hoog. De rechtbank acht die benadering niet onjuist, maar is tevens van oordeel dat dit dan ook moet gelden voor het reflectiegeluid dat door de schermen in de nieuwe situatie wel, maar in de oude situatie niet optrad. Hieruit volgt dat verweerder zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat ook onder de oude situatie sprake had kunnen zijn van reflectiegeluid, gelet op de bouwmogelijkheid van een geluidscherm van 15 meter hoog, en dat verweerder het nadeel als gevolg van reflectiegeluid bij de planvergelijking ten onrechte buiten beschouwing heeft gelaten. De omstandigheid dat voor reflectiegeluid geen wettelijke geluidsnormen gelden en dat reflectiegeluid niet objectief is vast te stellen omdat er volgens verweerder geen goede meetsystematiek beschikbaar is, kan er, zoals de rechtbank in de uitspraken van 1 mei 2014 al heeft geoordeeld en waaraan verweerder derhalve gebonden is, niet aan afdoen dat van een relevant nadeel sprake is waar verweerder bij zijn besluitvorming rekening mee had moeten houden. Niet betwist is dat reflectiegeluid ter plaatse waarneembaar is. Naar het oordeel van de rechtbank zal een redelijk denkend en handelend koper bij de bepaling van de koopprijs daarmee rekening houden. Verweerder had dan ook niet mogen nalaten onderzoek in te stellen naar de aard en omvang van het reflectiegeluid en het daaraan voor eisers verbonden nadeel. De beroepsgrond slaagt.

---

**Instantie:** Rechtbank Limburg

**Datum uitspraak:** 08-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RGLIM:2016:7835

**Zaaknummer:** AWB-14\_3099, AWB-15\_107

## RECHTSPRAAK

### **Soest/nadeelcompensatie**

#### ***Nadeelcompensatie. Rekenmethode omzetsdaling.***

##### **Casus**

Eiseres exploiteert een woonwinkel aan de [adres] in [vestigingsplaats]. Op 23 oktober 2013 heeft zij bij verweerder een verzoek om nadeelcompensatie ingediend, omdat zij stelt omzetschade te hebben geleden als gevolg van de herinrichtingswerkzaamheden.

Eiseres is het niet eens met de hoogte van de aan haar toegekende schadevergoeding. Zij stelt zich op het standpunt dat de wijze waarop de SAOZ de geleden schade heeft berekend onjuist is. Ter onderbouwing van deze stelling heeft zij een rapport van Groenendijk van 11 maart 2016 ingebracht. Eiseres stelt zich, onder verwijzing naar het rapport van Groenendijk, op het standpunt dat de wijze waarop de SAOZ de schade heeft berekend niet juist is. Groenendijk hanteert een rekenkundig model dat is afgeleid van het zogenaamde DCF-model (Discounted Cash Flow-model). Dit model integreert de boekhoudkundige gegevens, de bedrijfseconomische variabelen en de DCF-methode tot één geheel, zodanig dat voor elke factor een tijdreeksanalyse mogelijk is. Het model is gebaseerd op een vergelijking en kent volgens Groenendijk veel praktische kenmerken en is daarom beter geschikt om de schade te berekenen dan de methode die de SAOZ in haar rapport heeft toegepast.

##### **Rechtsvraag**

Mocht het bestuursorgaan uitgaan van het advies van SAOZ?

##### **Uitspraak**

De SAOZ heeft voor de berekening van de uit de omzetsdaling voortvloeiende schade een vergelijking gemaakt tussen de situatie waarin de woonwinkel zich tijdens en na de wegwerkzaamheden bevond en de hypothetische situatie waarin de woonwinkel zich zou hebben bevonden als de werkzaamheden zich niet zouden hebben voorgedaan. Dit is door de SAOZ ter zitting toegelicht als een meer boekhoudkundige benadering dan de rekenkundige benadering van Groenendijk. De omzet die naar redelijke verwachting zou zijn behaald in de

schadeperiode, de werkzaamheden weggedacht, wordt bepaald aan de hand van de in een referentieperiode daadwerkelijk behaalde omzetten. De berekeningsmethode is gebaseerd op door eiseres aangeleverde omzetgegevens en jaarrekeningen en is dus controleerbaar. Op de gemiddelde omzet uit de referentieperiode wordt een branchecorrectie en/of zo nodig een correctie voor andere relevante ontwikkelingen (zoals inflatie) toegepast. Daarbij speelt de feitelijke context van marktontwikkelingen en consumentengedrag een rol.

De door de SAOZ toegepaste wijze van berekenen is, zo is door de ABRvS meerdere malen overwogen, binnen het stelsel van nadeelcompensatie een gangbare en geaccepteerde methode om de schade te berekenen. De rechtbank verwijst als voorbeeld naar de uitspraak van de ABRvS van 15 juni 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:1650).

In deze uitspraak heeft ABRvS verder overwogen dat het feit dat Groenendijk een ander model hanteert en dat daar misschien ook voordelen aan kleven, niet betekent dat de door de SAOZ gehanteerde methode daarom al onjuist of ondeugdelijk zou zijn of dat het advies van de SAOZ op dit punt onzorgvuldig tot stand is gekomen. Bij het begroten van schades moeten altijd keuzes worden gemaakt. Het gaat erom dat die keuzes redelijk en aanvaardbaar zijn. In dit verband wijst de rechtbank naar de uitspraak van de ABRvS van 16 december 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:3819), waarin de ABRvS dit eerder heeft overwogen. De door de SAOZ gehanteerde berekeningsmethode acht de rechtbank, in navolging van de ABRvS, op zichzelf dus redelijk en aanvaardbaar. Eiseres zal dus concrete feiten en omstandigheden moeten aandragen waarom toch getwijfeld kan worden aan de berekening van de SAOZ.

---

**Instantie:** Rechtbank Midden-Nederland

**Datum uitspraak:** 02-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RBMNE:2016:4828

**Zaaknummer:** UTR 16/1072

## RECHTSPRAAK

### Noordwijkerhout/planschade

***Drempel van 5% is aanvaard in situaties waarin de schadeveroorzakende maatregelen moeten worden gezien als een normale maatschappelijke ontwikkeling en de woningbouw ter plaatse in de lijn der verwachtingen ligt.***

#### Casus

Eisers stellen dat sprake is van een planologisch nadeel dat tot het normaal maatschappelijk risico behoort. Inbreiding van woningen in een bestaande woonomgeving is volgens hen een normale maatschappelijke ontwikkeling. Sinds 1993 was het beleid van de gemeente erop gericht om het perceel waarop de wijziging van het bestemmingsplan ziet voor woningbouw te benutten. Het bouwplan was daarom een logische ontwikkeling en past ook ruimtelijk gezien binnen de omgeving.

De SAOZ heeft in zijn adviezen een normaal maatschappelijk risico gehanteerd van 60% van de schade, dit varieert per esier van 2,4% tot 3% van de waarde van de onroerende zaak voorafgaand aan het gewijzigde regime.

#### Rechtsvraag

Is het normaal maatschappelijk risico voldoende gemotiveerd?

#### Uitspraak

In de uitspraak van de Afdeling van 1 juli 2015 is overwogen dat de drempel van 2% die in artikel 6.2, tweede lid, van de Wet op de ruimtelijk ordening is neergelegd, een minimumforfait is en geldt voor alle gevallen waarin is verzocht om vergoeding van indirecte planschade in de vorm van waardevermindering, ongeacht de vraag of de schadeveroorzakende planologische maatregel als een normale maatschappelijke ontwikkeling kan worden aangemerkt. Gelet hierop en op voornoemde omstandigheden acht de rechtbank de door de SAOZ gehanteerde drempels, variërend van 2,44% tot 3% onvoldoende inzichtelijk en overtuigend. Hieruit volgt dat het uitgangspunt van de SAOZ,

inhoudende dat de schade voor een belangrijk deel – namelijk 40% – niet tot het normaal maatschappelijk risico van belanghebbenden behoort, niet voldoende is gemotiveerd. Verweerder had de adviezen van de SAOZ dan ook niet aan de bestreden besluiten ten grondslag mogen leggen. Het beroep is gegrond en de bestreden besluiten moeten worden vernietigd.

De rechtbank is voorts van oordeel dat zij over voldoende gegevens beschikt om, mede met het oog op een finale beslechting van de geschillen, op grond van artikel 8:72, derde lid, aanhef en onderdeel a, van de Algemene wet bestuursrecht, zelf in de zaken te voorzien. Naar het oordeel van de rechtbank zijn er – gelet op alle van belang zijnde omstandigheden, zoals tevens vermeld in de adviezen van de SAOZ – voldoende redenen om een drempel van 5% te hanteren, nu een dergelijke drempel in de rechtspraak is aanvaard in situaties als de onderhavige waarin de schadeveroorzakende maatregelen moeten worden gezien als een normale maatschappelijke ontwikkeling en de woningbouw ter plaatse in de lijn der verwachtingen ligt. Een normaal maatschappelijk risico van 5% van de waarde van de woning is in die categorie van gevallen substantieel, maar niet zodanig zwaar dat deze schade niet voor rekening van de aanvrager kan worden gelaten (zie de uitspraak van de Afdeling van 2 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:530). Nu de door de SAOZ vastgestelde schades niet de drempel van 5% overschrijden, zal de rechtbank de primaire besluiten herroepen, de verzoeken tot vergoeding van planschade afwijzen en bepalen dat deze uitspraak in de plaats treedt van de vernietigde bestreden besluiten.

---

**Instantie:** Rechtbank Den Haag

**Datum uitspraak:** 14-07-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RBDHA:2016:8990

**Zaaknummer:** AWB-15\_3022

**Wetsartikelen:** 6.2 Wro

## RECHTSPRAAK

### **stadsdeel Zuid/planschade**

#### ***Drempel normaal maatschappelijk risico bij meerdere besluiten.***

##### **Casus**

Appellanten stellen planschade te lijden, in de vorm van waardevermindering van hun panden door verslechtering van het uitzicht en de bezonningssituatie, door de realisering van het Conservatoriumhotel op het terrein achter hun woningen. Voorheen gold voor die locatie het bestemmingsplan "Museumplein e.o.". Om de bouw van het hotel mogelijk te maken heeft de deelraad van het stadsdeel Oud-Zuid op 26 september 2007 het bestemmingsplan "Herontwikkeling voormalige Rijkspostspaarbank" (hierna: het bestemmingsplan) vastgesteld, dat op 27 februari 2008 in werking is getreden. Daarna is bij besluit van 15 augustus 2008 vrijstelling/ontheffing van het bestemmingsplan verleend omdat het bouwplan een bestemmingsgrens overschrijdt en bij besluit van 26 augustus 2009 een aanvullende ontheffing voor een verdere overschrijding van dezelfde bestemmingsgrens.

Bij de besluiten van 20 en 21 januari 2016 hebben het college en het algemeen bestuur zich op het standpunt gesteld dat als er, zoals in de gevallen van appellanten, sprake is van een aanvraag om tegemoetkoming in planschade waarin meerdere oorzaken als genoemd in artikel 6.1, tweede lid, van de Wro een rol spelen, het in overeenstemming met de systematiek van de Wro is om per oorzaak de vergelijking te maken tussen de planologische maatregel waarvan wordt gesteld dat die de schade heeft veroorzaakt en het voordien geldende planologische regime. Met deze systematiek is het dan ook in overeenstemming dat per oorzaak het maatschappelijke risico van toepassing wordt verklaard. De bedragen die per oorzaak als schade zijn getaxeerd kunnen daarom niet bij elkaar worden opgeteld, aldus het college en het algemeen bestuur. Zij hebben daarbij de adviezen van de SAOZ gevolgd.

Appellanten betogen dat alle in geding zijnde planologische besluiten betrekking hebben op de realisatie van nieuwbouw op het binnenterrein van het Conservatoriumhotel. Zij vinden het niet aanvaardbaar dat nu twee keer het normale maatschappelijke risico wordt bepaald.

##### **Rechtsvraag**

Wordt het normaal maatschappelijk risico per besluit bepaald?

### **Uitspraak**

In hoeverre de schade binnen het normale maatschappelijke risico valt, dient in beginsel per schadeveroorzakend besluit te worden beoordeeld. Op deze regel wordt een uitzondering gemaakt ingeval de elkaar opvolgende planologische maatregelen zo nauw met elkaar verweven zijn, dat de voor- en nadelen die uit de maatregelen voortvloeien moeten worden geacht voort te vloeien uit één en dezelfde maatregel. In zo'n geval kunnen de bedragen die per afzonderlijke oorzaak als schade zijn getaxeerd wel bij elkaar worden opgeteld en kan daarop één keer de drempel van het normale maatschappelijke risico worden toegepast.

In het geval van appellanten hebben de in geding zijnde planologische besluiten betrekking op hetzelfde project betreffende de herontwikkeling van de voormalige Rijkspostspaarbank tot een hotelcomplex en zijn zij, mede doordat de ontheffingen naadloos op elkaar en op het bestemmingsplan aansluiten, zo nauw met elkaar verweven dat het niet geoorloofd is om het normale maatschappelijke risico per schadeveroorzakend besluit te bepalen en tegen te werpen.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 28-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2583

**Zaaknummer:** 201504660/1/A2

**Wetsartikelen:** 6.1 Wro en 6.2 Wro

## RECHTSPRAAK

### **Aa en Hunze/planschade**

#### ***Normaal maatschappelijk risico. Drempel 5%.***

##### **Casus**

Appellant heeft met de gemeente Aa en Hunze op 4 juli 2012 een overeenkomst gesloten, waarin onder meer is geregeld dat appellant de kosten van een door het college toegekende tegemoetkoming in planschade ten gevolge van het bestemmingsplan aan de gemeente vergoedt.

Appellant betoogt dat de rechtbank ten onrechte heeft bepaald dat de rechtsgevolgen van het besluit van 18 december 2014 geheel in stand blijven omdat het college met het nader SAOZ-advies toereikend heeft gemotiveerd dat het normaal maatschappelijk risico van belanghebbende 60% van de planschade bedraagt. Appellant voert aan dat de rechtbank ten onrechte voorbij is gegaan aan recente rechtspraak van de Afdeling over het normaal maatschappelijk risico. Volgens appellant is de voorliggende zaak vergelijkbaar met de zaak die aan de orde was in de uitspraak van de Afdeling van 1 juli 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:2071), waarin de Afdeling een drempel van 5% in verband met het normaal maatschappelijk risico aanvaardbaar achtte. Hij voert aan dat de nieuwe planologische ontwikkeling plaatsvindt op een inbreidingslocatie, het bouwperceel al een woonbestemming had, hoewel daarop niet gebouwd mocht worden, en dat op het bouwperceel slechts één vrijstaande woning wordt gerealiseerd. Nu de schade niet meer dan 3,9% bedraagt van de waarde van het perceel van belanghebbende direct voorafgaande aan het ontstaan van de schade, moet deze schade geheel tot het normaal maatschappelijk risico van belanghebbende worden gerekend, aldus appellant.

##### **Rechtsvraag**

Valt schade onder het normaal maatschappelijk risico?

##### **Uitspraak**

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in de uitspraak van 2 maart 2016

(ECLI:NL:RVS:2016:530) is bij waardevermindering van een onroerende zaak als gevolg van een normale maatschappelijke ontwikkeling, zoals woningbouw op een inbreidingslocatie in een dorpskern, waarbij die woningbouw in de lijn van de verwachtingen lag, een waardevermindering tot 5% van de waarde van de onroerende zaak, in verhouding tot de waarde van de onroerende zaak onmiddellijk vóór het ontstaan van de schade, substantieel, maar niet zodanig zwaar dat deze schade niet voor rekening van de aanvrager kan worden gelaten. Dit betekent dat een waardevermindering tot 5% van de waarde van de onroerende zaak in deze categorie gevallen in beginsel tot het normaal maatschappelijk risico van de aanvrager behoort. Belanghebbende heeft geen bijzondere omstandigheden aangevoerd die rechtvaardigen dat in zijn geval een uitzondering op dit uitgangspunt wordt gemaakt.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 28-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2543

**Zaaknummer:** 201600124/1/A2

**Wetsartikelen:** 6.2 Wro

## RECHTSPRAAK

### Heemstede/planschade

***Welstandsnota is geen onderdeel van de te vergelijken planologische regimes.***

#### Casus

Appellant betoogt dat de rechtbank in haar oordeel ten onrechte de door de StAB gemaakte planvergelijking heeft gevolgd. Voorts voert hij aan dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat zijn perceel op grond van het oude planologische regime door een stenen muur van zes meter op de erfgrens kon worden omringd. De welstandsnota stond hier vanwege de beperking tot één bouwlaag van drie meter aan in de weg.

Appellant voert voorts aan dat onder het oude bestemmingsplan dakkapellen op erfbebouwing niet mogelijk waren, omdat de welstandsnota slechts erfbebouwing van één bouwlaag toeliet. Onder het nieuwe bestemmingsplan zijn dakkapellen op de tweede verdieping van de erfbebouwing toegestaan, hetgeen volgens hem leidt tot verlies van privacy.

#### Rechtsvraag

Staat gemeentelijke welstandsnota in de weg aan de realisering van een in het bestemmingsplan toegelaten bebouwingsmogelijkheid?

#### Uitspraak

Onder het oude bestemmingsplan gold voor de achtererven, waarop de bestemming 'Erf' lag, een maximale bouwhoogte van zes meter. Onder het nieuwe bestemmingsplan ligt op de achtererven de bestemming 'Wonen', waarbij voor de gronden buiten het bouwvlak – zoals het achtererf – eveneens een maximale bouwhoogte van zes meter geldt. De rechtbank heeft derhalve in navolging van de StAB terecht geoordeeld dat op basis van de bouw mogelijkheden onder het oude en nieuwe planologische regime het mogelijk was het achtererf van appellant bijna geheel te omringen met een muur van zes meter hoog direct grenzend aan de gronden van appellant. Anders dan appellant heeft betoogd, zijn de welstandsnota en de nota van beantwoording van de tegen het nieuwe bestemmingsplan ingediende zienswijzen geen

onderdelen van de te vergelijken planologische regimes en dienen zij om die reden, zoals de rechtbank terecht heeft overwogen, niet in de planvergelijking te worden betrokken. Om die reden kan hetgeen appellant heeft aangevoerd over dakkapellen op erfbebouwing evenmin slagen.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 28-09-2016

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2016:2569

**Zaaknummer:** 201508156/1/A2

**Wetsartikelen:** 6.1 Wro